

(דף כ"ה ע"א) לָכֶם יֵאלֹהִים, וְאָמַר לִיהִ לְבַתָּהּ. אָמַר לִיהִ, בְּהֵוָה זְמַנָּא, לִית לְהוּ שְׁבָחָא אֱלֹא יַצִּיאָהּ. דְּחֻשְׁבִּי דְלֹא יִפְקֹן מַעֲבָדוּתְהוֹן לְעֵלְמִין, בְּגִין דְּהוּ חֲמָאן תַּמָּן דְּכָל אֲסִירֵי דְהוּ בִּינִיּוּהוּ מְקַשְׁרוּ לֹון בְּקַשְׁרָא דְחֻרְשֵׁי, וְלֹא יְכַלִּין לְנַפְקָא מִבִּינִיּוּהוּ לְעֵלְמִין. וּבְגִין כְּהָ, מַה דְּחָבִיב עָלֵיהוּ מִכְּלָא, אֶתְבַּשְׁרוּ בֵּיהּ.

וְאִי תִימָא אַף עַל גַּב דְּנַפְקוּ, הָא דִּילְמָא יִזְלוּן (חִילִיּוֹן) בְּתַרְיִיהוּ לְאַבְאָשָׁא לֹון, כְּתִיב וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבוּדְתֶם. וְאִי תִימָא הָא יִפְקֹן וַיִּשְׁתַּזְבֹּן, וְלֹא יְהֵא לֹון פְּרִיקָא, תַּלְמוּד לֹמַר וְנִצַּלְתִּי אֶתְכֶם בְּזֹרַע נְטוּיָה. וְאִי תִימָא לֹא יִקְבֹּל, הָא כְּתִיב וְלִקְחֹתִי. וְאִי תִימָא כְּשִׁיקְבֹּלִים לֹא יִבִּיאִם לְאַרְצִי, הָא כְּתִיב וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם וְגו'.

רעיא מהימנא

וְלִקְחֹתִי אֶתְכֶם לִי לְעַם וְהִיִּיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וַיִּדְעַתֶּם כִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְגו' (שמות ר') פְּקוּדָא דָּא קַדְמָאָה דְכָל פְּקוּדִין. רֵאשִׁיתָא קַדְמָאָה דְכָל פְּקוּדִין, לְמַנְדַּע לִיהִ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָלְלָא. מָאִי בְּכָלְלָא. לְמַנְדַּע דְּאִית שְׁלִיטָא עֲלָאָהּ, דְּאִיהוּ רַבּוֹן עֲלָמָא, וּבְרָא עֲלָמִין בְּלַחוּ, שְׁמִיא וְאַרְעָא וְכָל חִילִיּוֹן. וְדָא אִיהוּ בְּכָלְלָא. וְסוּפָא דְכָלְלָא בְּפֻרְט, לְמַנְדַּע לִיהִ בְּפֻרְט.

וּכְלָל וּפְרֻט אִיהוּ רִישָׁא וְסוּפָא רִזָּא דְכָר וְנוּקְבָא כַּחְדָּא, וְאַשְׁתַּכַּח בַּר נָשׁ בְּהָאִי עֲלָמָא, דְּאֶתְעַסַּק בְּכָלְלָא וּפְרֻט, בַּר נָשׁ בְּהָאִי עֲלָמָא אִיהוּ כָלְלָא וּפְרֻט. תַּקוּנָא דְּהָאִי עֲלָמָא, אִיהוּ כָלְלָא וּפְרֻט. בְּגִין כְּהָ, רֵאשִׁיתָא דְכָלְלָא, לְמַנְדַּע דְּאִית שְׁלִיטָא וְדִינִין עַל עֲלָמָא, וְאִיהוּ רַבּוֹן כָּל עֲלָמִין. וּבְרָא לִיהִ לְבַר נָשׁ מֵעַפְרָא, וְנִפְחָ בְּאִפּוּי נְשָׁמָתָא דְחַיִּי, וְדָא אִיהוּ בְּאֹרַח כָּלְלָא.

כַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, לֹא הוּוּ יְדַעִי לִיהִ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כִּינּוּן דְּאֶתָּא מִשָּׁה לְגַבִּיּוֹ, פְּקוּדָא קַדְמָאָה דָּא אֹלִיפָה לֹון, דְּכְתִיב, וַיִּדְעַתֶּם כִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם וְגו'. וְאַלְמָלָא פְּקוּדָא דָּא, לֹא הוּוּ יִשְׂרָאֵל מִהִימְנִין, בְּכָל אֵינֻן נִיסִין וּגְבוּרָן דְּעַבְד לֹון בְּמִצְרַיִם. כִּינּוּן דִּיְדַעִי פְּקוּדָא דָּא בְּאֹרַח כָּלְלָא, אֶתְעַבִּידוּ לְהוּן נִיסִין וּגְבוּרָן.

וְלְסוּף אַרְבַּעִין שָׁנִין, דְּקָא אֶשְׁתַּדְּלוּ בְּכָל אֵינֻן פְּקוּדִין דְּאֹרִיטָא, דְּאֹלִיפָה לֹון מִשָּׁה, כִּינּוּן אֵינֻן דְּמִתְנַהֲגִי בְּאַרְעָא כִּינּוּן אֵינֻן דְּמִתְנַהֲגִי לְבַר מְאַרְעָא, כְּדִין אֹלִיפָה לֹון בְּאֹרַח פְּרֻט, הִדָּא הוּא דְכְתִיב, (דברים ד') וַיִּדְעַת הַיּוֹם וְהַשַּׁבּוֹת אֵל לְבַבְהָ, הַיּוֹם דִּיִּיקָא, מַה דְּלֹא הָוָה רִשׁוּ מִקְדַּמַּת דְּנָא. כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים, דָּא בְּאֹרַח פְּרֻט, בְּמִלָּה דָּא, כְּפֻחָ רִזִּין וְסִתְרִין אִית בְּהָ. וְדָא, וְהוּא דְקַדְמִיתָא, כְּלָא מְלָה חֲדָא, דָּא בְּכָלְלָא, וְדָא בְּפֻרְט.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב, (משלי א') יִרְאֵת יְיָ רֵאשִׁית דְּעַת. תִּירוּעָא, דָּא בְּאֹרַח פְּרֻט, לְמַנְדַּע מָאן אִיהוּ יִרְאֵת יְיָ. וְאַף עַל גַּב דְּאִית לִיהִ לְבַר נָשׁ לְדַחְלָא מִנִּיּוּהָ, עַד לֹא יִנְדַּע, אֲבָל הִכָּא כְּתִיב רֵאשִׁית דְּעַת, לְמַנְדַּע לִיהִ דְּהָא אִיהוּ רֵאשִׁיתָא, לְמַנְדַּע לִיהִ בְּאֹרַח פְּרֻט.

בְּגִין כְּהָ, פְּקוּדָא קַדְמָאָה לְמַנְדַּע לִיהִ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָלְלָא וּפְרֻט, בְּרִישָׁא וּבְסוּפָא. וְרִזָּא דָּא (ישעיה מ"ד) אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן. אֲנִי רֵאשׁוֹן בְּכָלְלָא, וְאֲנִי אַחֲרוֹן בְּפֻרְט. וְכָלְלָא בְּכָלְלָא חֲדָא,

וְרָא חָדָא. פִּינּוּ דִינְדַע דָּא בְכָלְל, יִשְׁלִים כָּל שְׂיִיפֵי. וּמֵאֵן אֵינּוּן. מְאֵתִים וּשְׁמֹנֶה וָאַרְבַּעִים פְּקוּדִין,
דְּאֵינּוּן מְאֵתִים וּשְׁמֹנֶה וָאַרְבַּעִים שְׂיִיפֵין דְּבַר נִשְׁ. פִּינּוּ דְאִשְׁתְּלִים בְּהוּ עַל הַאי בְכָלְל, כְּדִין יִנְדַע
בְּאֹרַח פְּרָט, דְּדָא אִיהוּ אֲסוּתָא לְכָלְהוּ, וְיִנְדַע כָּל יוֹמֵי שְׁתָּא, דְּמִתְחַפְּרֵן לְמִיָּהּ אֲסוּתָא לְכָל
שְׂיִיפֵין.

וְאִי תִימָא, כָּל יוֹמֵי שְׁתָּא, הֵיךְ יִהְבִּין אֲסוּתָא לְכָל שְׂיִיפֵין. וְהַאי הָכִי הוּא עֵילָא וְתָתָא, שְׁתָּא וְיוֹמֵי
דִּילֵיהּ, יִהְבִּין אֲסוּתָא לְכָל שְׂיִיפֵין עֵילָא וְתָתָא, (בְּזִמְנָא) דְשְׂיִיפֵין אַרְיִקוּ בְּרַבָּאן לְיוֹמֵי שְׁתָּא כְּדִין
אֲסוּתָא וְחֵיזַן תְּלִיזִין עַלְוּ מְלַעֲיָלָא, וְאִתְמַלְזִין מְכַלָּא. מֵאֵן גְּרִים לֹזֵן. יוֹמֵי שְׁתָּא.

אוּף הָכִי נָמִי לְתָתָא, כַּד בַּר נִשְׁ יִשְׁלִים גּוּפֵיהּ בְּאֵינּוּן פְּקוּדִין דְּאוּרִייתָא לִית לָהּ כָּל יוֹמָא דְלָא
אִתִּיא לְאִתְּבְּרָכָא מְנִיָּה, וְכַד אֵינּוּן אִתְּבְּרָכָאן מְנִיָּה, כְּדִין חֵיזַן וְאֲסוּתָא תְּלִיזִין עַלֵּיהּ מְלַעֲיָלָא.
מֵאֵן גְּרִים לִיָּהּ. אֵינּוּן יוֹמֵי שְׁתָּא. יוֹמֵי שְׁתָּא, כְּמָה דְאִתְּבְּרָכָאן מְלַעֲיָלָא מְרָזָא (דף כ"ה ע"ב) דְאָדָם.
הָכִי נָמִי אִתְּבְּרָכָאן מִתְּתָא מְרָזָא דְאָדָם.

זְכָאִין אֵינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּהַאי עֲלָמָא, בְּאַלְזִין פְּקוּדִין דְּאוּרִייתָא, דְאִקְרוּן אָדָם, דְכִתִּיב, (יחזקאל ל"ד)
אָדָם אַתֶּם. אַתֶּם קְרוּיִים אָדָם, וְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת לֹא אִקְרוּן אָדָם. וּבְגִין דִּישְׂרָאֵל אִקְרִי
אָדָם, אִית לֹזֵן לְאִשְׁתְּדָלָא בְּאֵינּוּן פְּקוּדִין דְּאוּרִייתָא, לְמַהוּי כְּלָא חַה, בְּרָזָא דְאָדָם.

כַּד יִהְבִּי קְדָשָׁא בְּרִיָּהּ הוּא אוּרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְסִינַי, מְלַח קְדָמָאָה אִיהוּ אָנְכִי, אָנְכִי
סְלִקָא לְרִזִּין (עֲלָמִין) סְגִיָּאִין. וְהִכָּא אִיהוּ רָזָא דְפִקּוּדָא קְדָמָאָה, לְמַנְדַּע לִיָּהּ בְכָלְלָא. בְּגִין דְכִתִּיב
אָנְכִי, הָא קָא רְמִיז, דְאִית אֱלֹהָא שְׁלִיטָא עֲלָאָה (דְאִיָּהוּ) עַל עֲלָמָא, כְּמָה דְאִתְּ אָמַר (דְּבַרִּים ד') כִּי
יְיִ אֱלֹהֵיךָ אֵשׁ אוֹכְלָהּ הוּא, פְּקוּדָא קְדָמָאָה בְכָלְל. בְּפִרְט: בְּגִין דְכִתִּיב, ה' אֱלֹהֵיךָ דָּא פְּרָט, וְדָא
כְּלָל וּפְרָט, פְּקוּדָא קְדָמָאָה, דְאִצְטְרִיךְ לְמַנְדַּע בְּרִישָׁא וּבְסוּפָא, כְּמָה דְאוּקִימְנָא. (ע"כ רעיא מהימנא).

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה בֶּן אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מִקּוֹצֵר רוּחַ. (שמות ו') מָאִי מִקּוֹצֵר רוּחַ. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה, דְלֹא הוּוּ נְפִישִׁי, וְלֹא הוּוּ לְקִיטִי רוּחָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִקּוֹצֵר רוּחַ: דְעַד לֹא נִפְק
יּוֹבְלָא, לְמִיָּהּ לֹזֵן נְפִישִׁין. וְרוּחַ בְּתַרְאָה, עַד לֹא שְׁלֻטָא לְמַעַבְדַּ נִימוּסִי, וּכְדִין הָוָה עֲאָקוּ דְרוּחָא.
מֵאֵן אִיהוּ רוּחַ בְּתַרְאָה דְקִאמְרוּן. (נ"א דְעַד לֹא יִהְבִּי לִיָּהּ יּוֹבְלָא בְּרַבָּה עַל הַאי רוּחָא לְאִתְקִימָא נְפֶשׁ תְּתַאָה וְלֹא שְׁלֻטָא
הַאי רוּחַ עַל נְפֶשׁ אֱלָא כַּד אִתְּבְּרָכָא מִיּוֹבְלָא כְּדִין יִהָא רוּחָא וּמֵאֵן אִיהוּ רוּחַ, דָּא יַעֲקֹב, דְכִתִּיב וְתַחֲי רוּחַ יַעֲקֹב וְגו'.)

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (שמות ו') הִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁמְעוּ אֵלַי וְאִיךְ יִשְׁמַעֲנִי פְרַעְה וְאֲנִי עַרְל שְׁפֹתִים, מָאִי
וְאֲנִי עַרְל שְׁפֹתִים. וְהָא בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב (שמות ד') לֹא אִישׁ דְּבָרִים אָנְכִי וְגו' כִּי כְבֹד פֶּה וּכְבֹד
לְשׁוֹן אָנְכִי, וְקוּדְשָׁא בְּרִיָּהּ הוּא הָוָה אוֹתִיב לִיָּהּ, (שמות ד') מִי שָׁם פֶּה לְאָדָם וְגו', וְהוּא אָמַר (שמות
ד') וְאָנְכִי אֶהְיֶה עִם פִּיךָ, סְלִקָא דְעֵתְךָ דְלֹא הָוָה כֹּן, וְהַשְׁתָּא אָמַר וְאֲנִי עַרְל שְׁפֹתִים, אִי הָכִי, אֵן
הוּא מְלַח דְאִבְטַח לִיָּהּ קְדָשָׁא בְּרִיָּהּ הוּא בְּקַדְמִיתָא.

אָלָא רָזָא אִיהוּ, מִשָּׁה קָלָא, וְדַבּוּר דְּאִיהוּ מְלָה דִּילִיָּה, הָוָה בְּגִלוּתָא, וְהָוָה אִיהוּ אָטִים לְפִרְשָׁא מְלִין, וּבְגִין דָּא אָמַר, וְאִיָּהּ יִשְׁמַעֲנִי פְּרַעָה, בְּעוֹד דְּמְלָה דִּילִי אִיהִי בְּגִלוּתָא דִּילִיָּה, וְהָא לִית לִי מְלָה. הָא אָנָּא קָלָא מְלָה גֵרַע, דְּאִיהִי בְּגִלוּתָא, וְעַל דָּא, שְׁתַּף קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַהֲרֹן בְּהַדְרִיה.

תָּא חֲזִי, כֹּל זְמַנָּא דְּדַבּוּר הָוָה בְּגִלוּתָא, קָלָא אֶסְתַּלַּק מִנִּיהּ, וּמְלָה הָוָה אָטִים בְּלֹא קוּל, כֹּד אָתָּא מִשָּׁה, אָתָּא קוּל. וּמִשָּׁה הָוָה קוּל בְּלֹא מְלָה, בְּגִין דְּהָוָה בְּגִלוּתָא, וְכֹל זְמַנָּא דְּדַבּוּר הָוָה בְּגִלוּתָא, מִשָּׁה אָזִיל קָלָא בְּלֹא דַבּוּר, וְהָכִי אָזִיל עַד דְּקָרִיבֵי לְטוּרָא דְּסִינֵי, וְאִתְּהִיבַת אֲזוּרֵיָתָא, וּבְהָהוּא זְמַנָּא, אֶתְחַבֵּר קָלָא בְּדַבּוּר, וּבְכִדִין מְלָה מְלִיל, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (שמות כ') וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. וּבְכִדִין, מִשָּׁה אֶשְׁתַּבַּח שְׁלִים בְּמְלָה כְּדָקָא יְאוּת, קוּל וְדַבּוּר כְּחָדָא בְּשְׁלִימוּ.

וְעַל דָּא מִשָּׁה אֶתְרַעִים, דְּמְלָה גֵרַע מִנִּיהּ, כֹּר הַהוּא זְמַנָּא דְּמְלִילַת לְאַתְרַעֲמָא עֲלוּי, בְּזְמַנָּא דְכָתִיב, (שמות ו') וּמָאֵז בָּאתִי אֶל פְּרַעָה לְדַבֵּר בְּשִׁמְךָ, מִיַּד (שמות ו') וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל מֹשֶׁה. תָּא חֲזִי דְהָכִי הוּא דְשָׂרָא מְלָה לְמַלְלָא וּפְסַק לָהּ, בְּגִין דְּעַד לָא מָטָא זְמַנָּא דְכָתִיב וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים וְגו'. וּפְסַק וְאֶשְׁלִים קָלָא, הָדָא הוּא דְכָתִיב וַיֹּאמֶר אֲלֵיו אֲנִי ה'. בְּגִין דְּדַבּוּר הָוָה בְּגִלוּתָא, וְלֹא מָטָא זְמַנָּא לְמַלְלָא. (תָּא חֲזִי)

בְּגִינֵי כַּה, מִשָּׁה לָא הָוָה שְׁלִים מְלָה בְּקַדְמֵיָתָא, (דְּהָכִי אֶתְחַזֵּי) דְּאִיהוּ קוּל, וְאִתִּי בְּגִין דַּבּוּר, לְאַפְקָא לִיָּה מִן גְּלוּתָא. כִּיּוֹן דְּנַפְק מִן גְּלוּתָא, וְאֶתְחַבֵּרוּ קוּל וְדַבּוּר כְּחָדָא בְּטוּרָא דְּסִינֵי, אֶשְׁתַּלִּים מִשָּׁה וְאֶתְסִי, וְאֶשְׁתַּבַּח בְּכִדִין קוּל וְדַבּוּר כְּחָדָא בְּשְׁלִימוּ.

תָּא חֲזִי, כֹּל יוֹמִין דְּהָוָה מִשָּׁה בְּמַעֲרִים, דְּבָעָא לְאַפְקָא מְלָה מִן גְּלוּתָא, לָא מְלִיל מְלָה, דְּאִיהוּ דַבּוּר. כִּיּוֹן דְּנַפְיָק מִן גְּלוּתָא, וְאֶתְחַבֵּר קוּל בְּדַבּוּר, הַהוּא מְלָה דְּאִיהוּ דַבּוּר, אֶנְהִיג וְדַבּוּר לֹון לְיִשְׂרָאֵל, אַבְּל לָא מְלִיל, עַד דְּקָרִיבֵי לְטוּרָא דְּסִינֵי, וּפְתַח בְּאֲזוּרֵיָתָא, דְּהָכִי אֶתְחַזֵּי. וְאִי תִימָא, (שמות י"ג) כִּי אָמַר אֱלֹהִים פֶּן יִנְחָם הָעָם, לָא כְּתִיב כִּי דַבַּר, אָלָא כִּי אָמַר, דְּאִיהוּ רַעוּתָא דְּלִפְּא בְּחֻשָּׁא, וְהָא אוֹקִימָנָא.